A. Vodanović sreski prist. šiber

GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU
Mali oglasnik 10 riječi D. 8.50 svaka daljnja 50 p.
Priopćeno po retku D 10 — Plativo i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEĐELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik, Ul. Episkopa Milaša
Izdavač i odgov. urednik Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 —

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.50
Pretplata mjesečno Din 14.– Inostranstvo Din 2
Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

GODINA IV — ŠIBENIK — 11 AUGUSTA 1936 — SPLIT — BROJ 405

Welcome in our Waters!

Nj. V. Kralj Eduard VIII. na Jadranu

Juče, nešto prije 9 sati, stigao je iznenada dvorskim vozom u naš grad Kralj Velike Britanije i Car Indije Eduard VIII. Došao je da pogleda obale našeg plavog Jadrana, da, ploveći po našem moru, odmori Svoj duh pogledom na našu pitomu obalu, posutu romantičnim starim gradićima i selima. Ovde u ovom lijepom kraju pratiće Ga dubom brojni mornari, koji su upoznali Njegovu zemlju, Njegov narod i Njegov jezik i koji će Ga smatrati bliskim i gotovo svojim.

—:—

Eduard VIII rodio se 1894 godine i sve do lani bio je princ od Walesa. Kao princ, svojim živim interesom za nauku, umjetnost i sport, te svojim srdačnim saobraćajem sa narodom stekao je velike simpatije ne samo svojega naroda već i cijelog svijeta. Zato, kolika je duboka bila žalost za Starim Kraljem, toliko je veselje bilo što će se Njega moći pozdraviti kao novog Vladara. On je i kao Kralj cijenjen od svih naroda. Naš narod, koji goji i posebno prijateljstvo prema staroj prijateljici i zaštitnici Engleskoj, ukazao je srdačno gostoprimstvo Visokom Gostu iako On dolazi u našu zemlju sasvim privatno. Jugoslavija i Engleska nisu samo saveznici i prijatelji, te veze pojačane su i rodbinskim vezama engleskog i našeg dvora.

Na cijeloj našoj obali vladala je uzrujanost i pitalo se: Gdje će se ukrcati na jahtu? Očekivao ga je Split i Dubrovnik, ali On je odabrao Šibenik.

Naš grad je ponosan što će u svoju historiju moći da zabilježi ovaj veliki datum.

—:—

Kad je jutros u 8.45 došao izvanredni voz, počelo je gruvanje topova i mužara, cijeli se grad spontano okitio drž. zastavama. Po luci bili su svrstani motori i jedrilice, a hidroplani su krstarili iznad luke. Na gatu je jahta „Nahlin", a u luci dva engleska razarača, tri jahte i naš Dubrovnik.

U 8.55 stigao je dvorski voz sa 9 vagona u kompoziciji. Voz se zaustavio na obali pred novim gatom, gdje je pristala jahta „Nahlin". Kralj Eduard je tu sišao sa voza praćen od Sir Eyd Yona, ađutanta. U ime vojne vlasti pozdravljen je od g. Kom. mesta Dimitrijevića. Otišao je na jahtu, gdje je odmah istaknuta kraljevska zastava.

Brojni zastupnici štampe i fotoreporteri iz Beograda i Zagreba, te fotoreporter Anglo-Američkog Bild-presse, snimali su i zabilježili svaku Njegovu kretnju. Tu su bili i pretstavnici vlasti Sreza i Grada, uprave Željezničke direkcije iz Zagreba i policije iz Beograda. Mnoštvo građanstva sa obale, iz čamaca i motora i jun. veslači Krke, te jedrilice J. K. „Vala" dočekali su ga oduševljenim poklicima. U 11,15 otplovila je jahta, praćena od razarača, prema Splitu.

„PRED TRKOM SINJSKE ALKE"

Povodom članka istog naslova u „Hrvatskom Dnevniku" od 30 jula 1936 g.

Gornji članak u H. D. imao je namjeru da pred javnošću skrene pravac Alke na današnje političke prilike i da Alku učini ovisnom o raznim ličnostima. Radi same objektivnosti prosuđivanja bitnosti Alke, radi njene istorijske, tradicionalne vrijednosti i radi njenoga nacionalnoga čistog jugoslavenskoga znamenja, koje ona sama u sebi nosi, dužnost mi je da bez obzira na ljude, prilike i lica obavijestim javnost o istini.

Alka nije vezana s ličnostima. Ona sama u sebi nosi svoje značenje i vrijednost, a ne može da se ravna ni povija ni po kakovim promjenama ni političkim prilikama. Izbor raznih časti u tom društvu vrši se tačno i strogo po utvrđenim statutima, gdje samo tradicija starih porodica može da igra neku ulogu i ništa drugo, i to ako su sadanji članovi tih porodica dostojni tih časti. Političke promjene i političko mišljenje pojedinih članova nikako ne mogu da mijenjaju bitnost ni karakter Alke. Nažalost prošle godine u deliriju „velikog hrvatstva" htjelo se i Alku sa strane nekih stranaca u Sinju i nekih članova alkarskog društva izrabiti u političke svrhe. O tom se i na skupštinama društva vodila velika borba, a na sam dan Alke, svirepost i politička strast pokazala je svoje pravo lice i posljedice. Nisu tome bile krive nikoje ličnosti nego psihoza vreme na i neozbiljnost shvatanja što znači Alka za Sinj, Sinjane i Cetinu i u moralnom i u materijalnom smislu. O genealogiji Alke bez važnosti je govoriti. Odakle je sama igra uzeta i kako se i kad ona u prvo vrijeme vršila, to sad za samu bitnost i simbol Alke nije važno. Jer se kroz 18 i 19 i sadanji 20 vijek Alka toliko preobražavala i pročišćavala i toliko prikupljala u samoj sebi karakterističnih osebina cjelokupnog našeg jugoslavenskog naroda, da je Alka danas postala jedna živa narodna pjesma, jedan skoro podpun i savršen simbol stoljetnih naših borbi za oslobođenje i ujedinjenje Jugoslavena. Ona nosi u sebi sve skoro originalne embleme ustaških i hajdučkih vojevanja, ona nosi etnografsko i filigransko bogatstvo naših nošnja, veziva i oružja, ona čuva vjerno odoru i oružje naših plemića, velikaša i junaka, ona svojom junačkom igrom dočarava svakome razne likove herojskih naših pjesama. Ona u bitnosti svojoj i po vanjskoj formi i po sadržini sadrži u sebi sve elemente svih naših borbi od Petrove Gore, Kosova Polja, preko svih junačkih pjesama do Karadjordjevića, Petra Mrkonjića i 1912 i 1914 god. Ona je u jednu riječ jedna čista kristalizovana sinteza borbi svih jugoslavenskih plemena za oslobođenje. A u ovoj cetinskoj krajini Alka je podržavala više nego išta drugo herojski duh u narodu. Među njenim članovima bilo je 1914 i mnogo „veleizdajnika". Dakle njezin je karakter jasan svakome onome tko zna narodnu povijest i pozna narodnu književnost. *Alka taj svoj jugoslavenski karakter nikad i nikako ne može da mijenja*, pa ni onda kad bi se sutra ostvarila „Velika samostalna Hrvatska" — utopija naših velikih Hrvata — ili „Velika Srbija" — utopija velikih Srba. — *Jer sve te jugoslavenske karakteristike u sebi Alka ne može da odvoji na srpske, ili hrvatske ili slovenačke kad su isprepletene i nerazdvojene po događajima u narodu i historiji.* —

Zato od 1918 pa napred Alka je bila veličanstvena manifestacija jugoslavenske misli. Stranci, koji su na tisuće dolazili, divili su se samoj igri, ali kad su dublje zašli u sivar i značenje Alke, onda su ostajali začudjeni i potreseni. Naši ljudi Jugosloveni, pa ma odakle bili, instinktivno su igri alke osjećali svu povijest našu, i često sam gledao ganuta lica i suze kod ozbiljnih muževa i staraca. A to znači, da je Alka sama sobom progovarala u krvi i duši jugoslovenskoj. Gledaoci tokom same igre pomalo su se prenosili u ona staja herojska, teška i mučna vremena naše nacije, a na završetku, kad bi vodja nastavio na taj psihički momenat, te s konja certao historiju Alke i povezao je sa događajima i licima koja su pripremala naše oslobođenje, kad bi kliknuo Kralju i Jugoslaviji, kad bi se alkarska koplja povila u znak počasti i slave vjekovnim junacima i mučenicima za ideale nacije, tad bi i stranac i Jugosloven osjetio duboko i silno staro — historisko i uvijek novo i savremeno odgojno i herojsko jugoslavensko značenje Alke. Tad bi to unutarnje nesvijesno oduševljenje prevrelo u glavne velebne manifestacije jugoslavenskom Jedinstvu, Kralju i Otadžbini.

Omesti takove jugoslavenske manifestacije prošle godine 1935 pred ogromnim brojem stranaca svih narodnosti i naših državljana bio je cilj onih koji su organizovali i pripremili poznate izgrede na prošlogodišnjoj trci. Jer godine 1935 nosi u ovim krajevima na sebi biljeg „velikog hrvatstva" frankovštine, komunizma i klerikalizma a vođje tih struja pod Maćkovim imenom trsili su se baš u Sinju i okolici da pokažu milom i silom koja stranka ima više masa za sobom, bez obzira na kvalitet mase. I unapred se poručivalo da će „biti svašta" ako se Alkā ne bude trčala pod plemenskim zastavama. O tome se govori i ove godine, da bi to bilo potrebno za umirenje masa, jer *„da jugoslavenska zastava znači ropstvo prama Beogradu"*.

Dopisnici gore spomenutog članka u H. D. nažalost su Sinjani, koji zaslijepljeni svojom vlogom kao tobože vode i odlučujući političari „Velike Hrvatstva", — kod zdravih očiju ne vide ono u što se nebi smjelo da dira, što neb smjelo da se miješa ni sa kakovom politikom, nego što bi svima bez razlike mišljenja i stranaka moralo biti sveto časno, na diku i ponos.

Dopisnik H D. tendenciozno piše „Kako nebi bilo Alke, da se nije udovoljilo *opravdanom zahtjevu hrvatske cetinske krajine*", pak dalje preporučuje novom vođi, da njegovi javni nastupi, a *osobito govori na Alci*, budu u skladu sa osjećajima *ove hrvatske krajine ideologije* (a koje: Maćkove? Frankove Komunističke ili klerikalističke?) *cetinskog naroda, čija je ovo slava*, a iz

Njemačka ostaje neutralna

London 11. Knez Bismarck, njemački otpravnik posala je demantirao sve alarmantne vijesti o nekakvom njemačkom uplitanju u španski građ. rat i o navodnoj njemačkoj demonstraciji pred Barcelonom, što su izmislile francuske, češke i sovjetske agencije.

Kao i do sada tako će i unapred Njemačka zadržati strogu neutralnost.

Ruski dobrovoljci u Francuskoj

Lion 11. Ovamo se formirao veliki odred sovjetskih dobrovoljaca, koji će ovih dana uz pomoć francuske vlade biti prebačeni u Španiju da se bore sa španjolskim komunistima protiv pobunjenika.

Podmirite pretplatu!

Zašto?

Demagogija

Narodni poslanik za grad Zagreb dr. Žiga Scholl u svom govoru na skupštini hrv. selj. pokreta u Sv. Jurju rekao je i slijedeće:

„Mi smo stupili u ovu državu dobrovolino, neosvojeni, nepokoreni, kao kraljevina Hrvatska".

„Hrvatima po Bogu i pravdi pripada pravda i sloboda."

„Davidović je otvoreno priznao u Šapcu, da se Srbi u Srbiji nisu osjećali Jugoslovenima nego Srbima. Sada oni priznaju individualitet Hrvata i Hrvatske, ali mi tražimo djela, a ne tražimo obećanja".

„Mi ćemo stvoriti jednu snažnu seljačku državu".

—

Zašto g. zastupnik grada Zagreba tendenciozno i demagoški govori narodu, da su Hrvati neosvojeni i nepokoreni stupili u ovu državu, kao kraljevina Hrvatska?

Što je htio s tim da kaže okupljenom seljačkom narodu? Je li ova njegova izjava u skladu s izjavom, koju su u Zagrebu 24 septembra 1918 potpisali dr. Ante Pavelić za „Starčevićevu stranku Prava" i Stjepan Radić za „Hrv. Pučku seljačku stranku" u kojoj se izjavi doslovno veli:

„Mi smo svijesni da pospješujemo ostvarenje onoga sveopćega mira, za kojim vruće čeznu svi narodi, vojevali oni na kojoj mu drago strani, jer prema našem najdubljem uvjerenju, samo na novim načelima međunarodnoga prava, osnovanoga na istini i pravednosti, može se graditi podloga za trajni mir. Jedna od takovih istina je činjenica, **da je narod Slovenaca, Hrvata i Srba etnički jedinstven narod i da to jedinstvo ima ostati, prema opće poznatom nacionalnom načelu, neraz djeljivo i bezuvjetno, koliko s obzirom na njegov neprekinuti teritorij, toliko i na državnu pripadnost.**"?

Da li se je gospodin zastupnik grada Zagreba ovim svojim govorom iskazao vjernim sljedbenikom svoga vođe i učitelja Stjepana Radića, koji je u svojoj knjizi „Slavenska politika" na str. 35 napisao: pravi uzrok hrvatske političke snage treba tražiti u neprekidnoj hrvatskoj tradiciji o narodnom jugoslovenskom jedinstvu i u kulturnoj jugoslovenskoj uzajamnosti. Misao o narodnom jedinstvu sa Slovencima sa Srbima i sa Bugarima nije u Hrvatskoj nikad iščeznula"?

Zašto g. Scholl nije objasnio onom seljačkom narodu, da je g. Ljuba Davidović, koji danas priznaje individualitet Hrvata i Hrvatske, bio jedan na čelu monarhističke i unitarističke demokratske stranke, koju je vodio pod devizom „Jugosloveni na okup"?

Zašto se nije sjetio njegovih riječi izrečenih u Skoplju: „da je on (Davidović) dao sina za jedinstvo državno i nacionalno a ne za separatizam i autonomiju pokrajina"?

Kakvu napokon „snažnu seljačku državu", pored današnje moćne i velike Jugoslavije, hoće da stvore gg. dr. Scholl et Consortes?

Nikola II. - Kralj Petar I. - Eduard VIII. - Kralj Petar II.

Ovo je prvi put u istoriji našega naroda, da je jedan strani vladar posjetio našu Dalmaciju, ne onako slučajno već naumice određeno da dođe na obale ovog našeg plavog Jadrana i da na njemu prođe nekoliko dana. Koja je čast nanešena našoj zemlji, to se jedva može pojmiti. Na naše more dolazi najveći vladar na svijetu, koji je mogao da pođe u koji god hoće kontinent ovog svijeta i da svukud bude kod svoje kuće, a on ipak bira Jadran, more Jugoslavensko.

Neizreciva je korist, koju će od ove posjete imati naša zemlja a najviše u pogledu turizma. Danas se po svemu svijetu čitaju novine u kojima se u prvom redu čita o Kralju Eduardu u Dalmaciji. Šibenik je imao sreću da prvi vidi, dočeka i pozdravi visokog gosta. Osim materijalne koristi što će je imati ova naša zemlja, jer će sada sa svih strana svijeta dolaziti gosti da vide predjele u kojima je boravio kralj Engleske te da i oni ostanu ovdje nekoliko vremena, neizreciva je korist što je sa ovom posjetom ima naša država u političkom pravcu. Na svom putovanju, kralj se sastao sa namjesnikom knezom Pavlom. Sigurno u ovim ozbiljnim vremenima, zbog strašnih prilika u mnogim državama, nijesu govorili samo o lijepoj Dalmaciji i plavom Jadranu. Onakovi suvereni, malo se s kime sastaju i razgovaraju, ali ono malo riječi što ih izreku, uvijek imaju osobito važno značenje.

Kad je u avgustu 1914. austrija navijestila rat malenoj Srbiji, onda šnji Kralj Petar I. to je javio u Petrograd. Iz Petrograda veliki ruski Car Nikolaj II. telegrafisao je kralju Petru I. „Nebojte se sva je Rusija s Vama". Što je rekao, nije porekao. Nama sada ne treba da ni od koga molimo pomoć, jer nemamo ni zašto, pošto smo mi jedna od najmiroljubivijih zemalja na svijetu, ali kako se u svijetu muti da nas ne bi iznenadile kakve neprilike i može biti tući apetiti, sigurni smo da je i Kralj velike Britanije poručio našem viteškom mladom kraliu Petru II. da možemo biti mirni i spokojni jer da u nas neće niko dirnuti.

Evo skoro u iste dane ove godine ponavlja se istorijski dogogjaj od nazad 22 godine. R.

ZA KRALJA I OTADŽBINU

Triumfalan put Nj. V. Kraljice Marije

Od Miločera do Sarajeva ogromne mase naroda priredile su uzbudljiv doček Nj. V. Kraljici.

U Ilidžu, dana 5 augusta tačno u 5.05, sokolski trubač na ulazu u ronde dao je signal „mirno". Nj. V. Kraljica ulazila je Svojim autom, kojim je sama šofirala, u rondo. G. Ivan Šilić komandovao je gromko: „mirno i pozdrav". Sokolske zastave su se naklonile na počast, a iz hiljada grla zaorilo: Živila Kraljica Marija! Živio Kralj Petar II! Živila Jugoslavija!" Sva su lica bila uznesena i presrećna. Mnoge žene su plakale od radosti i uzbuđenja. Nj. V. Kraljica je prošla kroz špalir sokola a zatim se uputila prema dvorcu. Tu se najprije pozdravila sa ministrom g. dr. Spahom i ostalim odličnicima te pretstavnicima ženskih udruženja i nekim seljačima. Jedan 80-godišnji starac u uzbuđenju je poklekao na koljena, skinuo sa svoje sijede glave šubaru i poljubio Kraljicu u ruku. Za to vrijeme nisu prestajali urnebesni pozdravi Sokola, Sokolica i naroda. Zatim su Nj. V. Kraljici predali bukete cvijeća djevojčice Dragica Tošić i Stojanka Bojanić, upravnik banje g. S. Odavić pozdravio Ju je u ime uprave i predao Joj prekrasan buket cvijeća banice gđe Lukić. Na koncu je predala buket i Lidija Ličina, kćerka direktora željeznica. Nj. V. Kraljica je, zatim, zadovoljno se osmjehujući, pozdravila sa donjeg balkona okupljeni narod što je dalo povoda novim manifestacijama. Zatim se Nj. V. Kraljica povukla u apartmane na odmor a odličnici i pretstavnici ustanova upisali su se u dvorsku knjigu.

Oko 6 sati ponovile su se manifestacije. Sokoli i Sokolice okolnih četa pod četiri sokolske zastave pod komandom g. Šilića krenuli su da izvrše defile i pozdrav pred Uzvišenom Majkom svog Starješine. Stasiti Sokoli seljaci, starci i mladići, djevojke i djeca, otsječenim korakom su marširale prema Dvoru. U času kad su Sokoli bili pred Dvorom, na gornjem balkonu pojavila se Nj. V. Kraljica. Zrak se prolomio od poklika. Zastave su se poklonile a Sokoli su vojnički promarširali. Nj. V. Kraljica je neprestano pozdravljala mahanjem ruke a naročito je bila oduševljena kad su prošle seoske djevojke. (Jugosl. Pošta)

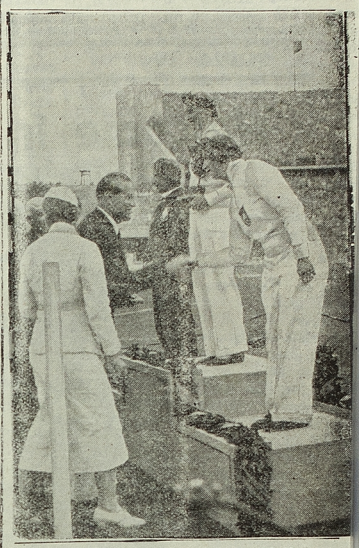
Nj. V. Kraljicu, koja je automobilom prošla kroz Srbiju od Užica do Oplenca, narod je svuda usput oduševljeno pozdravljao i zasipao cvećem: u Užicu trobojke, cveće, slavoluk i narodno oduševljenje; u užičkoj Požezi također je bio podignut slavoluk, pucale prangije i narod oduševljeno klicao; u Čačku su kraljičin auto zasuli cvećem i vencima, a u Gornjem Milanovcu masa građana priredila je burne ovacije Kraljici, Kralju Petru i Kraljevskom Domu. (Politika)

Episkop Velimirović o narodnom jedinstvu

U jednom selu kod Gornjeg Milanovca osvećena je nova crkvica i tom je prilikom održao govor episkop Nikolaj Velimirović. On je kazao:

Episkop Nikolaj se klanja toj plejadi gorštaka vitezova koji su se borili za krst časni i slobodu zlatnu i koji su doveli do današnje Jugoslavije na čelu sa narodnom dinastijom Karađorđevića. Ali jedinstvo koje je formalno obavljeno, treba da se i faktički sprovede i to će biti onda kad se Srbi udruže, kad Srbi budu na okupu, kada srpski narod koji najviše ima i najviše ima da daje, bude složan kao jedan čovjek, pa da slogom svojom donese ne samo sebi dobra nego i braći Hrvatima, Slovencima i ostalima u našoj slavnoj narod. zajednici.

(Hrv. Str.)

Gosp von Halt čestita Pauli Mollenhauer koja je u bacanju diska polučila za Njemačku brončanu medalju. U sredini Gisela Mauermeyer (Njemačka) dobitnica zlatne, a lijevo poljakinja Hedviga Weiss dobitnica srebrene medalje.

Važni pregovori u Berlinu

Paris 11. Pariški sd politički krugovi silno zabrinuti zbog zagonetnog boravka stalnog potsekretara engleskog ministarstva vanjskih posala Sir Roberla Vansittarda u Berlinu. U Parizu se čude kako je mogao taj prononsirani frankofil otići u Berlin i voditi pregovore „bez sporazuma" sa Francuskom. Sir Vansittard je prekjučer imao ponovno trosatni razgovor sa g. Hitlerom, a jučer je vodio duge pregovore sa novim njemačkim poslanikom u Londonu von Ribbentropom i ministrom vanjskih posala von Neurathom.

Kongres tatarskih učitelja

Moskva. — U Kazanju je ovih dana održan kongres tatarskih učitelja. U radu kongresa je učestvovalo na pet stotina delegata. Kongres je pretresao uglavnom pitanja vaspitanja i prosvećivanja tatarskog stavnovništva u Sovjetskom Savezu.

Start učesnika u disciplini hodanja na 50 km.

dopisnik piše u beogradskoj Politici 1922 god. 7. juna br. 5070. ovo u članku „Sinjski Alkari": „Narod cetinski doselio se iz Bosn..... pa čak i iz Srbije. Kako se fratri i katolici onda nisu delili od Srba i nisu se žacali da se stave pod okrilje jednog srbskog serdara, naseljavali su se zajedno sa Srbima i zajednički delili dobro i zlo. Tradicije srpske i hrvatske su pomešane, a narodne pesme, Marko Kraljević, Miloš Obilić, Jugovići, Car Lazar, jedno su i Hrvatima i Srbima te se i jedni i drugi ponose sa starim junacima i tradicijama Kosova".

Kako se ta dva oprečna mišljenja istog čovjekâ mogu da slažu o istoj Alci? Politička tendenca članka u H. D. jasna je, jer bi se po njoj htjelo i Alku uvući u politički haos, nu mi se nećemo na to obazirati, *jer bitnost i karakter Alke, uza sve političke promjene, ostaje i biti će uvijek čisto jugoslavenski bez primjese ikakovih političkih stranaka, struja i želja mase.*

Takovo visoko jugoslavensko značenje u atvari je i suština Alke, *a to se je jednoglasno potvrdilo i na glavnoj godišnjoj skupštini kad se je vršio izbor nove uprave.* Jos. Boko, alkar

Jugoslovenski narod pristupa delu obnove, koje je preduzeo g. Stojadinović

Veliki francuski dnevnik „Petit Parisienne", objavljuje veliki napis, u kome veli ovo :

Na traženje jugoslovenske vlade, francusko društvo borskih rudnika podiže novu tvornicu, kojoj je kamen temeljac položio Pretsednik jugoslovenske vlade. Time je g. Stojadinović krunisao niz putovanja i osvećenja kojima je već mesec dana posvećivao sve slobodno vreme koje su mu ostavljali njegovi državnički poslovi.

Francusko društvo borskih rudnika, koje već 30 godina iskorišćava bogata bakrena polja u Jugoslaviji, odazvalo se e hitno i sa najvećom opremnošću savetima, koji su mu pre nekoliko meseci dati od strane pretsednika Stojadinovića, da podigne jednu tvornicu za elektrolizu koja bi omogućila proizvodnju čistoga bakra u samoj zemlji iz rude koja je dotle izvožena i prerađivana većim delom u Nemačkoj. Posledice ovoga stvaranja biće za samu zemlju od prvorazredne važnosti, u pogledu ekonomskom i finansijskom, kao i pogledu narodne odbrane.

Ovaj događaj pokazuje realistički karakter politike vlade g. Stojadinovića, koji je uporedo sprovodio politiku vraćanja demokratskog režima u ustavnoj monarhiji i ostvarenja jednog ekonomskog programa čija širina i stvarni karakter pokazuju da se kormilo zemlje nalazi u vlasti jedne izuzetno moćne voje. Ta delatnost izazvala je veliki utisak kod stanovništva, koje jasno uviđa plodove postignute u oba pravca na putu narodne obnove.

Kao što je poznato, posle njenog oobrazovanja u junu mesecu 1935 godine, vladi g. Stojadinovića stavljeno je u zadatak od strane Namesništva da u zemlji uspostavi demokratski režim. Pretsednik vlade i njegovi saradnici, medju njima i g. Korošec, vođa Slovenaca, i g. Spaho, vođa bosanskih muslimana, preuzeli su nicijativu za stvaranje jedne velike zajedničke stranke, Jugoslovenske rădikalne zajednice, koja je na celoj teritoriji, od prestolnice do najskromnijeg sela, postala sredstvo za praktično ostvarenje novog političkog stanja, utvrdjujući vraćanje tradicionalnog narodnog režima u Jugoslaviji, koji je u Srbiji zavladao odmah posle oslobođenja od jarma.

Posle nepune godine rada Jugoslovenske radikalne zajednice, koja se je koristila moćnim dinamizmom vladine delatnosti, pretstavlja u zemlji organizaciju koja pored radikala, muslimana i Slovenaca obuhvata i znatne delove disidentskih stranaka kojima do sada nije uspelo da obrazuju opoziciju, čije bi stvaranje bilo saglasno sa željama Jugoslovenske radikalne zajednice. P.

Na prodaju čamac (jedrilica) ala kuter, u dobrom stanju uz povoljnu cijenu i uvjete. 4 4

Molbe za pripust na popravne ispite, dobivaju se kod Tisk. E. Vitaliani i Sin.

POGLEDI

(mala enciklopedija)

Godišnjica smrti Stjepana Radića. Povodom svečane proslave spomendana smrti Stjepana Radića u Zagrebu, g. Jakov Jelašić izrekao je na Mirogoju govor, u kojem je između ostalog, rekao :

„...Navršuje se osam godina, što Te, veliki pokojniče, ne vidimo više medju nama i što ne čujemo više Tvoj glas, — Tvoj glas, koji je žuborio kao potočić i ispunjao naše duše zanosom, a često i zagrmio kao grom, zadavajući straha našim neprijateljima. Ali, ako ni si više medju nama tijelom, Tvoj duh i dalje živi medju nama i u nama; — taj Tvoj duh daje snagu našim dušama, — on nas bodri i daje nam energije, da nastavimo rad za narod; — taj duh Tvoj ispunjava duše svih nas, od potleušice do gradske palače i vodi nas k pobjedi. Tvoj nauk je hrvatski narod vjerno slijedio i nikad ga neće napustiti dok god ne postignemo političke slobode i socijalne pravice. Molimo Te, dragi vodjo i učitelju, budi nam kod pravednoga Boga zagovornik, sve dok hrvatski narod ne bude svoj u svome domu".

I mi se ovom prilikom pridružujemo molitvi i željama govornika, da bi hrvatski narod vjerno slijedio nauku Stjepana Radića i da nikad ne bi zaboravio ove njegove znamenite riječi :

„Mržnja među hrvátskom i srpskom gospodom tako je nerazumna i nerazložna, da o njoj ne bi bilo vrijedno govoriti, kad ta mržnja ne bi već kroz lude novine i nevaljale knjige prodirala i u sam narod. Istina je, da naš svijet po zdravom razumu sudi, da su Hrvati i Srbin dva rođena brata, da govore jednim jezikom, da vjeruju jednu kršćansku ili hrišćansku vjeru, i da žive u jednoj domovini, koja od Drave do Dunava preko Save, Kupe i Une do mora nosi drago i slavno ime Hrvatska, kao što je u susjedstvu među Savom i Drinom, Dunavom i Timokom drugi naš narodni dom, koji nosi milo i dično ime Srbija. I zato se naš narod još do nedavna bez razlike vjere i imena, bratimio i kumio, držeći se one naše narodne: Brat je mio koje vjere bio, ako bratski postupa. Doduše među narodom je bilo, a ima i sada svađe i prepirke radi crkve i radi popa, radi ovoga i radi onoga, ali takva prepirka dugo ne traje, jer se narod i tu drži one zlatne riječi : Mi grmimo jedan na drugoga kao grom, ali se jedan drugome smilujemo kao Bog".

I mi se pridružujemo ovom prilikom molitvi govornika na Mirogoju, upravljenoj vođi i učitelju Stjepanu Radiću, da nam bude zagovornikom kod pravednoga Boga, sve dok se izvjesna hrvatska gospoda ne osvijeste i ne urazume, da je hrvatski narod, već 18 godina svoj u svome domu.

Davidović i demokracija. Što je demokracija kod nas pretrpjela svoj fijasko ima da se mnogo zahvali baš kvalitikovanim demokratima. Kada kod nas u Srbiji demokratija nije bila parada, i bavardaža već načelo, onda se išlo radi tog načela na stratište : neki u okove, neki za kolac. Kada je došao Šesti Januar Čika Ljuba je pljeskao svoje zaprepašćene prijatelje po ramenima i govorio: „Uživajte, sve će to proći". I njegovi prijatelji šest godina čekali su i uživali (on s penzijom pretsjednika vlade, a oni kao bosi po žeravici). Da ne bješe drugog obrta događaja, oni bi mogli kao mučenici otići krotkom dušom u raj i tu bi dočekali da obnovi demokratiju Čika Ljuba.

Demokratija se ne brani i ne čuva riječima nego djelima i borbom.

Po našem uvjerenju zdravu demokratiju, koja ima razumne sadržine, isto tako treba braniti i od Čika Ljube Davidovića, koji je cijelog vijeka samo pričao... pričao i kritikovao. Mi uopšte ne znamo ni jednog momenta iz prošlosti naše demokratije, koja traži ne teorisanje nego realan i pozitivan rad, u kome bi se susreli sa Čika Ljubom kao s jednim demakratskim pionirom. On je u borbi za demokratiju bio uvek u pozadini — komordžija, dok su oni koji su se borili za to načelo bili veoma daleko ispred njega.

Dakle, ako se demokratija, koja ne sme biti šuplja fraza, osloni na Čika Ljubu, onda tu nemamo velike nade, pa i pored toga što je on pod zaštitom mlađe snage Emila Grola — „Tvrdog grada". Savremena demokratija traži druge ljude, a to sigurno nije Ljuba Davidović. I Nikola Pašić je bio star čovek, ali on ima za sobom borbu i tekovine, koje je branio, a Čika Ljuba za sobom nema tih tekovina i on misli tek da ih zadobijal Naravno opet istom taktikom kao i posle Šestog Januara: „Samo uživajte i polako...." Niti je Petar Živković opasan po demokratiju, niti će je Čika Ljuba, ako bi nastala opasnost, braniti.

(Balkan).

Naša štampa. Kad se u Srbiji vodila borba za demokratske slobode, štampa — koja pretstavlja veliku silu javnog života — bila je u pravoj formi i ulozi: načelna i odvažna. Poslije ujedinjenja štampa se komercijalizirala. Pretvorila se u prinosan posao publikujući perverzitete svih vrsta: političke, socijalne, literarne, artističke itd. Samo da se istjera što više pára. Kad se bude pisala istorija doba od ujedinjenja pa do kraha demokratije „Politika" će pretstavljati sramnu stranu te istorije i o tome ćemo uskoro više govoriti. Nikada ovaj list nije hteo da žrtvuje ništa za građanske slobode, jer se to kosilo s njenim načelom „sve za dinár".

Ona je postala novinárski model, naročito s važnim izjavama.

Setimo se gluposti, koje je u svoje doba publikovala.

Izlazi iz Žute Kuće tadanji pretsednik vlade Velja Vukićević i to opisuje „Politika" u svojoj rubrici o političkoj situaciji.

— Gospodine pretsjedniče, čuje se da će Narodna skupština odložiti rad?

— E! (t.j Vukićević).

— Klub Ljube Davidovića je nezadovoljan zakonskim projektima.

— Bre, bre, sve znate (opet Vukićević).

I auto krenu. Ode Vukićević, ostadoše novinari i zabeležiše ovu „važnu izjavu" koja se posle mogla da čita u beogradskoj „Politici".

Ništa nije bolja ni posljednja izjava g. Davidovića.

Nema demokratije bez štampe, a s današnjom štampom neće se doći do demokratskih ideala.

Jasno je kao dan. (Balkan).

FOTO REVIJA

mjesečnik za sve grane fotografije. Primili smo broj 7 i 8 ovog stručnog lista koji je isto tako poučan za fotoamatera i za stručnjaka fotografa. Iz bogatog sadržaja ovih brojeva navádjamo: Sport i fotografija — Boje i osjetljivost emulzije — Portretiranje — Amaterska kinematografija — Fotografija na putovanju — Nekoliko redaka o filtrima — Snimanje panorama — Snimanje protiv svijetla itd. Svaki broj imade nekoliko velikih slika naših najpoznatijih fotoumjetnika i vrlo zanimive rubrike s novostima, literaturi, industrijskim vijestima, natječaja za pretplatnike itd.

Za preporučiti je da si svaki koji se zanima za bijelo—crnu umjetnost i koji se želi usavršiti u fotografiji poruči besplatni pogilni primjerak tog lista kod Uprave Foto Revije u Zagrebu, Dalmatinska 6. Pretplata za polugodište stoji samo Din 25.— Starija godišta dobivaju se dok zaliha traje uz popust.

Epilog jedne novinske kampanje

Promjene koje su nastale u upravi sjemeništa i bogoslovije u Šibeniku uklanjanjem dvaju uzornih svećenika preč. gg. Felicinovića i Bazioli izazvale su u šibenskoj, a naročito u jugosl. dijelu zadarske biskupije, veliku osudu, tim više što su baš oni pokazali najviše trudá da sjemenište i teologija dođu do zamjerne visine.

Postupak spram njih, a naročito diktatorsko postavljenje popa Zorića za rektora, stvorilo je i kod svećeničkih krugova i kod šire javnosti negodovanje, što će, kako doznajemo, dovesti do rastave jugosl. dijela zadarske od šibenske biskupije. o

Saradnicima

Iako je format lista povećan, opet nemožemo sve članke i dopise redovito da uvrstimo radi preobilja građe. Molimo cij. gg. dopisnike i saradnike da oproste. — Upozoravamo i ovom prigodom sve pošt. dopisnike, a naročito one iz provincije, da u svojim dopisima budu što kráći i jezgrovitiji.

Znamenite riječi i značajne izjave o Jugoslovenstvu i Nar. jedinstvu

78. S koncem 1835 g. zbacivši Danica za sebe ime „Rvatska, Slavonska, Dalmatinska" s početkom 1836 g. „Danicom Ilirskom" nazove se, s kojom promenom, g. urednik, a s njim i mnogi drugi rodoljupci, žele da dokažu, i ceo narod južnoslovenski o tom da izveste, da se ove u Zagrebu pečatajuće se Novine za sve na jugu živeće Slavene, kogmudrago zakona oni bili, izdaju, i da se upravo južnoslavenskim narodnim Novinama pravedno nazvati mogu. S imenom i pravopisom promenula je Danica i slog svoj, tako da se danas njen jezik više Serbsko—Dalmatinskom negoli Rvatskom narečju približio.. Mi kako lansku tako i ovogodišnju Danicu ne možemo za sad po zasluzi dostojno oceniti: zato je samo celom Srpskom rodu s ovim rečma preporučiti ne zakašnjavamo: Svaki onaj južnoslavenskog naroda član, kom su obstojatelj-stva srećnija i koj Danicu ovo dragoceno narodnje sokrovište imati može, osobito preporučujemo, da se stara pribaviti. Na kratko da kažemo: Danica naša budući, da je na svakom listu najvatrenijeg i nečuvenog rodoljublja puna, tako je zlatna, tako je narodna, da joj najveštije pero dostojan venac teško opl sti može. Svaki učeni Serbljin, Rvat, Slavonac, Bošnjak, Bačvanin, Banaćanin, Sremac, Kranjac, Bugarin, il ma koj drugo Jugoslaven — od g. učrednika Daničinog rodoljubivo poziva se da prilozima svojima Danicu Ilirsku još luče zarnijom i sveto podateljnijom učini. Danica je posvećena slozi Ilirskoj s pripevom: „Narod bez narodnosti jest telo bez kostil" (Pavle Stamatović 1837 u „Srpskoj Pčeli" o „Danici Ilirskoj")

79. — — — — — — —

Tebe (dane) divna žudi sloga
Ilirskijeh od naroda,
Od Dunaja golemoga
Do Jadranskih sinjih voda.

—

I ostale put zapada
Gorotanskih preko gora,
I što ilirski jezik vlada
Vrhu žala Crnog mora.

—

Srbin, Bugar, Hrvat bojni,
I banatsko polje ravno,
Bošnjak, Kranjac i dostojni
Grad Dubrovnik, mjesto slavno,

—

Slavonija, Gore Crne,
I dalmatinski vitezovi,
Plodna Istra, sve tri srne,
Željno u susret, da te ulovi.

(Ivan Mažuranić u pjesmi „Danica Ilirom, danku i vladatelju" 1837. — Iz zbirke „Pjesme Ivana Mažuranića" Zagreb 1895 str. 27)

(nastavak slijedi) Sabrao J. K.

Najveći engleski savremeni umjetnički kritičar g. Bernard Berenson

koji se kao gost Nj. Vis. Kneza Pavla nalazi u Jugoslaviji, doputovao je u nedjelju i u naš grad u pratnji svoje sekretarice, g. prof. Barača i g. Č. Šaina književnika iz Splita. G. prof. Barač nam kaže da je pregledao Sibenik o čijim se umjetničkim spomenicima lijepo izrazio. Primjetio je da se kod nas mnoge vrijedne starine i umjetnine ne cijeni i obrnuto. G. Berenson sa pratnjom otputovao je juče za Knin.

PREKJUČER VRATIO se je sa puta član S. Sinoda naš preosvešt. Episkop g. Dr Irinej.

ZA DAN „ALKE" u Sinju trebalo bi udesiti željeznički saobraćaj, jer ovi vožnji redovi nemogu zgodno poslužiti.

Trebalo bi onaj ubrzani noćni voz, koji iz Splita odlazi oko 11 sati da na Perkoviću dobije svakako spoj sa Šibenikom. Njim bi Šibenčani mogli lijepo da se vrate kući i to bi ih ponukalo da posjete sinjsku alku.

G. P. WEISSENBERGER, šef kabineta g. ministra građevina, a nedavno i menovan ataše za štampu pri našem poslanstvu u Madridu, nalazi se na kratkom boravku u našem gradu, odnosno svojem rodnom mjestu.

Kolonija Sokola Beograd „Matica"

oko 100 članova, proputovali su iz Biograda kroz naš grad. Kažu da su veoma zadovoljni bili u Biogradu u svakom pogledu i da za ove krajeve goje velike simpatije. Zahvalni su biograđanima koji u velikom broju pri odlasku, uz Sokolsku glazbu htjeli da ih pozdravljaju i zaželu, što skorije ponovno viđenje!

DRŽ. NADODVJET. G. V. BURIĆ otputovao je sa suprugom na svoj redovni godišnji odmor.

UPRAVNIK BOLNICE g. dr Machiedo nastupio je dopust i otputovao je juče preko Sušaka za Zagreb, Ljubljanu itd.

UPIS NA STRUČNOJ PRODUŽNOJ ŠKOLI grada Šibenika u Šibeniku, vršiće se prema čl. 37 Uredbe o stručnim produžnim školama u vremenu od 15 do 31 augusta 1936. god. Poslodavac je dužan da lično dovede svoga naučnika u školu i da ispuni prijavnu listu i podnese slijedeća dokumenta: Krsni list svjedočanstvo o posljednjem školovanju, ugovor o danu stupanja na rad, te ljekarsko uvjerenje o fizičkoj sposobnosti.

Poslodavci, koji ne upišu svoje naučnike u školu u pomenutom roku, biće pozvani na odgovornost kod nadležne upravne vlasti radi prestupa protiv propisa Zakona o radnjama.

Direkcija Struč. prod. škole

Iz Komiže

Zastava. Na našim dvjema crkvama viju se svake nedjelje naizmjenu — prama misama — *samo* plemenske zastave — hrvatske. Pogotovo je upadna ona velika na crkvi „Mojstiru". Izgleda da je naš novi župnik uzeo za geslo: katolička akcija i hrvatska zastava. U ušima nam još zuji riječ jednog svećenika, prigodom prelaza jedne obitelji u pravoslavlje u Komiži, što ih je rekao sa oltara. To je taj svećenik rekao, a mi novom župniku velimo, da što će mu reći duh pjesnika Andrije Vitaljića župnika, koji je u Mojstiru stao 18 godina bez da pohodi Komižu i gdje je pjevao nabožne pjesme u, slovinskom jeziku? Svakako neće odobravati njegovu politiku.

Dakle Andrija Vitaljić župnik i njegov predsasnik za vrijeme Mletačke republike bio je Slaven — a Don Pavića Tomić u Jugoslaviji — Hrvat. Idemo na pred ili natrag?.

Dne 1. augusta uveče stigao je u Komižu parobrodom Dr Josip Berković. Nije bilo dočeka kao prošle godine, nije bilo slavoluka, nije bilo onih posječenih borova (cirka 900), te pretvaranja Komiže u šumicu sa raznim natpisima i stranačkim ikonama; nije bilo zatvarsnja nacionalnih ljudi u kuće sa strane vlasti „takc da su morali svijeće paliti usred bijela dana. Posle 7 sati iz predjela Komže „Selo" izišla je jedna četica ljudi sa 2 hrvatske zastave. Parobrod je kasno stigao. Bilo je oko zastava što manifestanata što radoznalaca oko 200. Odmah posle dolaska bio je zbor u školskoj dvorani, na kojemu je bilo isto oko 200 osoba.

Na zboru između ostaloga, čule su se je i ove riječi: Počeli su stavljati penzionirane generale na čelo i okupili oko sebe sve fašističke organizacije. Misle da kad mi vidimo sliku Pere Zivkovića, da ćemo pasti na koljena. Mi nismo ni fašisti ni komunisti, nego nešto trećega. Na nas ne utječe ni Rim, ni Berlin, pa neće ni Moskva. Napada komuniste. Napada popove, te je između ostaloga rekao: popovi nisu za politiku, nego za crkvu, manastire i krunicu — te da brane moral i vjeru. (Pitamo se što će na ove riječi fratar Blaž Štefanić i njegova braća Marko i Pavao, koji su raspršili sindikalnu organizaciju i stvorili katoličke akcije? Uvjereni smo, da će reći: *crna neharnost!*)

Zatim uspoređuje državu sa bačvom, koja ima samo jedan obruč po sredini. Ako prime program seljačke stranke lako ćemo staviti obruče na glave bačve — a ako ga ne prime, onda mi možemo lako rasuti bačvu, a mi ćemo lako naći mjesta gdje ćemo očuvati naš hrvatski suverenitet.

Dok je on ovo govorio izišao je kroz prozor vanka Andrija i rekao je: ma znate borzo smo blizu! Dalje kaže Dr Berković: nemojte sada, kad izađete vanka reći, a ovaj govori kako i svi drugi. Nemojte svakome vjerovati i neprimajte ako vam što budu davali. Budite složni, kako ste bili u maju — tako budite i u oktobru. Govorim vam iz duše — iz čiste duše i iz srca. Ako nije ovako i ako ne bude ovako, a vi me drugi put kamenujte.

Dneva 2 augusta uveče držao je konferenciju za osnutak ogranka Gospodarske sloge. U početku svog govora obara se na trgovce, industrijalce, bankare i kapitaliste. O njima kaže da su to *gulikože seljačke i radnice.* Svi oni imaju svoje staleške organizacije. Nabrajà da imaju doktori, ljekari, advokati, trgovci, industrijalci i „špacakamini" svoje organizacije samo nemaju seljaci i radnici. Veli dalje zar mislite, da se trgovci, industrijalci i bankari sastaju u svojim staleškim organizacijama, da vidi jedan drugome lice i da se pitaju za zdravlje. Ne! oni se sastaju da se dogovore, kako će *ti seljače i radniče bolje oderati kožu.* (Ne znamo što će na ove riječi reći oni trgovci, kapitaliste i industrijalci koji su dali svoj obol g. Dr Berkoviću za liječenje u Beču? Sigurni smo da će se, moguće, složiti sa fratrom Blažem Sefanićem!?)

Dalje govori: Što će ti slobodna Hrvatska, ako se ne osoviš na svoje noge. Što će ti slobodna Hrvatska, ako ostane pri starome, da ti sjor Petar i Pavao budu i dalje tvoje gulikože i da ti ono što ti imaš plaćaju pošto oni hoće, a ono što ti je potreba da ti plaćaš opet pošto je njih volja. Napada sindikalnu organizaciju i između ostaloga: kaže: Nama netreba nikakvih sindikalnih i internacionalnih organizacija — kad imamo našu HRS.

Biševo. 4 agusta. Njeg. Vel. Kralj Petar II. Nj. Vis. Prin Tomislav, Nj. Vis. Princ Andrej i Njez. Vel. Kraljica Marija, sa ratnom lađom „Hvar" (i 2 torpediljarkama u pratnji) posjetili su Biševku Špilju.

Slane srdele. Zadnja cijena je slanim srdelama bila 520 Din. 100 kg. Na tu cijenu se nešto pogodilo.

Slikaju Komižu. U Komiži se nalazi 10 akademskih slikara, te ih vidiš na sve strane sa stalcima da slikaju pejsaž.

„ILS" INDUSTRIJA LIJESA
TVORNICA SANDUKA - SIBENIK
Skladište svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

Priopćeno *)

Smjerna izjava!

I ako je privatna stvar, ali je dandanas potrebito javno očitovati a navlastito onima kojima sam još otrag četrdeset godina pa do današnjeg doba pozajmljivao novaca, pak i onima kojima sam na Bankama jamčio a za neke bi Bankama plačao, te sa ljudima uredivao za najmanjim a kad god sa nikakovim troškom. (Naznačiti mi je da je bilo i bimbenih stvorova a dandanas bogatasa i previsokih ljudi.)

Dozvoljeno mi budi reći, da ljudi nijesu duhovi, pa, da mogu znati tko je komu dužan i koliko mu je dužan. Na primjer za učinjene troškove jednoj obitelji godine 1934, 1935 i 1936 nije moja krivnja, već je krivica majke kao štitnice, njihovog punamoćnika i one sobe u kojoj nije bila — bar formalno popisana u prepisu — aktiva i pasiva, da dotični vjerovnik uzmogne slobodno poslovati, takoda nebi trebala ni dva u tri predloga već samo jedan, a kad bi bilo lijepo ljudski čovječanski utanačeno nebi trebao ni jedan pa niti sama tražba.

Sa ovom izjavom cijenim, da otpada sa mojega skromnoga imena ljaga, da sam uvaljivao udovu i maloljetne u nepotrebne troškove, jer upravo radi maloljetnih — koji nijesu krivi radi ovakova što — pristao sam da ostanu na mene reklamni troškovi.

Ovako za sada, a kada nastane ako Bog da bolji zeman za štampu, biti će sve istinito potanko razjašnjeno; neimam novaca za trošiti, ali ću novac tako rekuć stvoriti i potrošiti, makar — što ne je rekla jedna gospodja — da je na dan Boga Božića godine 1935 bila u toliko bjedi i nevolji, da je sa djecom bila gladna hljeba it.d. it.d., a ja velju „onako kako je ona sa djecom bila gladna ne na Božić neg bud kada, daj Bože meni, da budem gladan dok sam god živ.

Biti dosljedan, a naprotiv biti izvaran, mučen, oštećen, opsovan i osramoćen — mislim da — nije pravedno niti Bogu drago, a da nerečem da djelo vapije osvetu s neba.

Nuzgredno kažem, da sam tužio svijesnog mudraca za sumnje klevete, te velenčene i trgovca za klevete pak sam im čovječanski opraštao.

Šibenik, 7 Kolovoza 1936.

Marko Belamarić pk. Tome

*) Za članke pod ovom rubrikom uredništvo ne odgovara.

Za 30 Dinara dobivate kod uprave Tribune Šibenik 10 kg. dobrog novinskog papira za omotavanje.

U interesu svoga mjesta šaljite redovito dopise

Mihail Zoščenko:

TELEFON

Ja, građanine, kako da kažem, nedavno sam zaveo telefon. Jer u današnjem užurbanom vremenu čovek bez telefona je kao bez ruku. Zar nije potrebno preko telefona s nekim progovoriti ili na primjer nekuda zazvoniti?

No zaista, zvoniti nemam kuda — to je prava istina. Ali na drugoj strani, kad se razmisli materijalno, sada nije devetnajesta godina. To treba shvatiti.

Da, u devetnajestoj godini se kako — tako bez telefona živjelo — nenajedeni smo sjedili i ništa ti nije falilo!

A recimo sada — za pet rubalja ti aparat objese. — Gospode, budi volja tvoja! —

Ako hoćeš, — govori preko njega, ako nećeš — kako hoćeš. Niko se na tebe neće rasrditi. Samo plaćaj parice!

Razumi se susjedi nisu navikli pa su se uvrijedili.

— Možda će — vele — to i noću zvoniti, radije to manite!

Ali ono ne samo noću, nego i danju — znate — ne zvoni. Svima poznanicima sam prirodno dao broj broj s molbom, da me pozovu. Ali se ispostavilo da su sve bespartijski tovarišći. Telefon ni u ruke ne uzimaju.

Međutim badava plaćati parice za aparat se ipak neće! Tako su me nedavno pozvali u nekoj ozbiljnoj i vrlo važnoj stvari.

I sjedim, znate pored zida. Gledam, kako to originalno visi. Na jednom to zazvoni. Nije to zvonilo, nije zvonilo i sada najednom kao da se provalio. Čak sam se istinski preplašio.

— Gospode — mislim — koliko zvonjenja za tih nekoliko para!

Oprezno skidem slušalicu.

— Halo — velim — odakle mi to zvoni?

— No — vele — pa zvoni vam telefon.

— A šta se — velim — dogodilo i ko je na telefonu?

— Na aparatu je — vele — jedna vaša poznata ličnost. Dođite — vele — u neodložnoj stvari u pivaru na uglu Posadske ulice.

— Gle — mislim — kakva udobnost! Da nije aparata šta bi ta ličnost radila? Morala bi se ta ličnost truckati u tramvaju!

— Halo — velim kakva je to ličnost i kakva stvar?

Najednom u aparatu čute i na to ne odgovaraju.

— U pivari će se — mislim — sve to razjasniti.

Za minutu sam obučen i trčim dole.

Dojurio sam u pivaru. Ljudi, iako je bio još dan, kao muva. — I svi nepoznati.

— Građani — velim — ko mi je sada zvonio i zašto, budite tako ljubazni.

Ali gosti ćute i ne odgovaraju.

— Eto — mislim — zvonili i sada nema nikog.

Sedam za sto. Molim da mi donesu dva piva.

— Posedićeu — mislim u sebi — možda će neko doći. — Čudnovato, mislim, šale. —

Popio sam dva piva, pojeo neko jelo i idem kući.

A kod kuće je prava gužva! Pokraden sam. Nema sivog odjela i dva prostirača.

Idem na telefon i brzo zvonim.

— Halo — velim — gospođice povedite u hitnom poretku kriviču istragu! Pokraden sam — velim — načisto. U tu svrhu sam namjerno izmamljen u pivaru. Preko telefona.

Gospođica veli:

— Izvinite, zauzeto je!

Zazvonim kasnije. Gospođica veli:

— Dugme od električnog zvonceta ne fungira. Izvinite!

Oblačim se i jurim najzad dole. Na tramvaj — i u krivično odjeljenje.

Podnosim prijavu.

Vele mi:

— Ispitaćemo stvar.

Velim:

— Ispitajte to i javite preko telefona.

Oni vele: „Nemamo baš kad da zvonimo. Mi ćemo — vele — to istražiti bez zvonjenja, poštovani tovarišću.

Kako će se sve to svršiti, ja ne znam. Više mi niko nije zvonio. Aparat visi...